

LA ESQUELLA DE LA TORRATXA

PERIÒDICH SATÍRICH

HUMORÍSTICH, ILUSTRAT Y LITERARI

DONARÀ AL MENOS UNS ESQUELLOTS CADA SENMANA

10 céntims cada número per tot Espanya.
Números atrassats 20 céntims

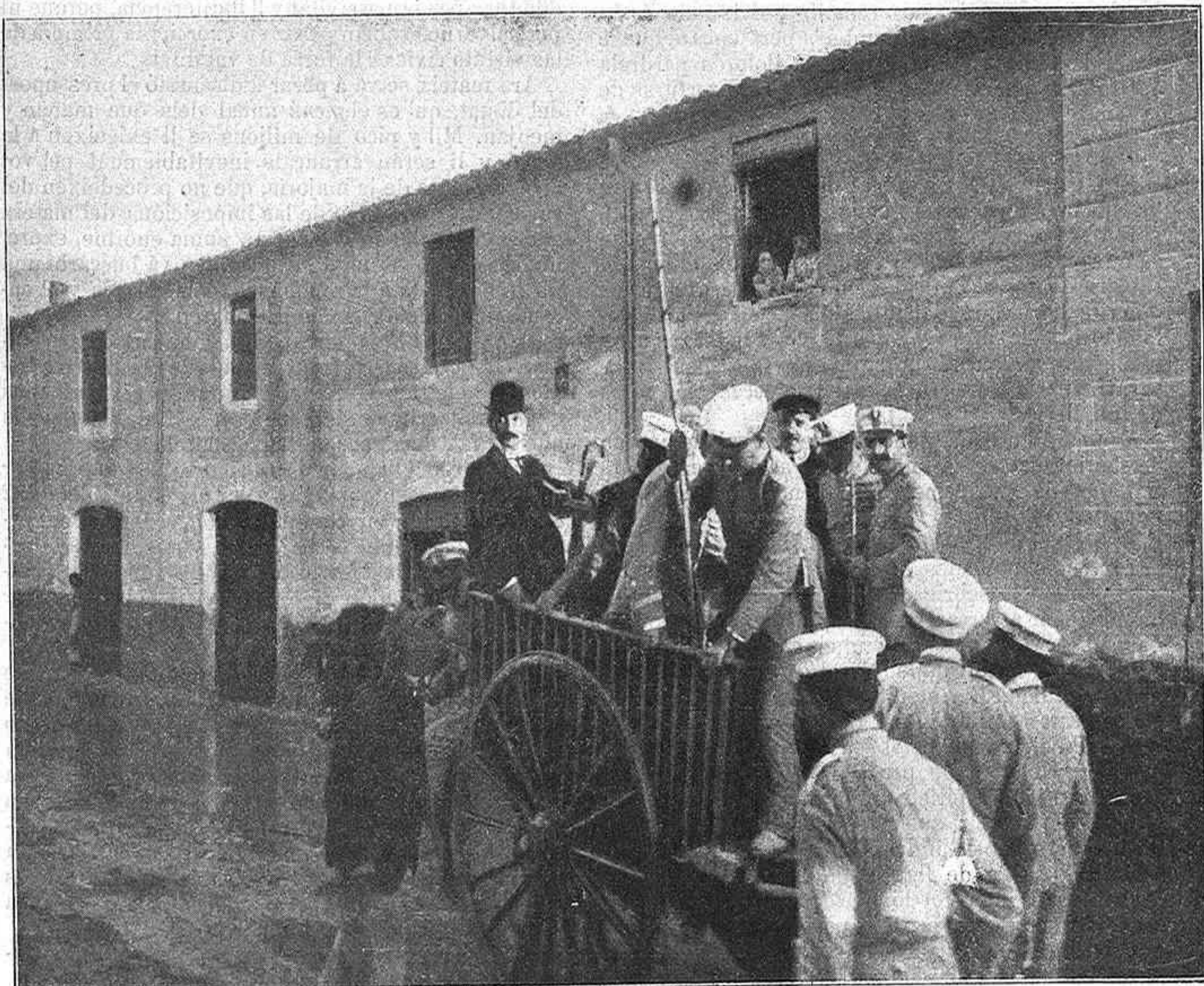
ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ

LLIBRERÍA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, NÚM. 20
BARCELONA

PREU DE SUSCRIPCIÓ

Fora de Barcelona, cada trimestre Espanya, 8 pessetas
Extranger. 5.

LAS INUNDACIONES DEL BAIX LLOBREGAT

El carro en que la policia va recorre els carrers de Cornellá, acudint als sitis de més perill.

INUNDACIONS Y SOLIDARITAT

MENTRES Barcelona, sempre generosa, captava recursos pels inundats de Màlaga, se desbordava l'Ebro a Tortosa, l'Segre a Balaguer y el Fluvià a la provincia de Girona; a Manresa el Cardoner se sortia de mare, y l'Llobregat, desde Martorell al mar s'eixia de mare, de pare y de tota la familia.

Bé es veritat que las inundacions a Catalunya no han produhit tantas desgracias personals, com a Màlaga la bella y altras poblacions riberenyas del Guadalmedina; pero d'estragos materials, de perduas de interessos, de arrasament de cultius, y ensorrament de fàbricas y casas, no'n vulguin més. No's pert la vida de moment; pero's pert el pá, qu' es la vida del pobre. ¡Quín hivern més trist se prepara per la bona gent feynera, que no conta ab més recursos que la forsa dels seus brassos! ¿Cóm s'ho farán per viure 'ls pobres pagesos qu' en un instant han vist arrasats els seus camps, las sevas hortas, ab la vianda per l'hivern? ¿Cóm se las compondrán pera menjar els desvalguts treballadors de las colonias industrials, ab las fàbricas destruhidas? ¡Ah! Avants en el bon temps suavan adelerats pera guanyarse 'l pá de cada día; mes ara suarán també de no poderse'n guanyar ni una engruneta; ara suarán de angunia.

No perque una inundació no arrastri cadavres humans en sos llotosos remolins, deixa de ésser menos trágica. La vida també's pert encare que's perdi lentament, y es potser més dolorós pérdrela sufrint las angunias de la miseria, las torturas de la fam...

* *

El Cardoner y l'Llobregat deuen contarse entre 'ls rius més feyners de Catalunya. Son escás caudal, aprofitat ab dalé en tota la seva extensió, de resclosa en resclosa, de salt en salt, desenrotlla milers de caballs de forsa. Si deguessim personificar aquests dos rius ho faríam donantlos l'aspecte de dos catalans ardits, de brusa y espartdenya, y mánegas arremengadas, sirgant tot hora, de día y nit, sense reposar, trayent riquesa de la mateixa escassés, a forsa de treball.

Es una gran pena, donchs, que per culpas que no 'ls son imputables, a lo millor del seu esfors gegantí, hajan de sufrir las conseqüencias de un flagell devastador.

El bressol de aquests rius son las montanyas, en altre temps pobladas de frondosos boscos y avuy terriblement desabrigadas. Y en aquest bressol hi ha que anar a cercar la causa primera dels periódichs desastres, que's traduheixen ab llargas secas agostadoras, interrompudas tot d'una per tamborinadas de boig. Els atentats contra Naturalesa no poden restar impunes: un día ó altre la Naturalesa agraviada deixa sentir el seu enuig. L'arrasament dels boscos havia de produhir necessariament un desequilibri atmosféric, alterant el régimen de las plujas. Els núvols que retenen el benéfich caudal fertilisant, sense la influencia de las grans masses arbóreas, passen de llarch, y quan més no poden, desbotan y donan tot lo que guardan, deixantho caure furiat sobre la terra pelada, que per rébreho de primera má y sense 'l resguart de la vegetació, no s'ho pot xuclar y ho amolla tal com ho reb, có-

rrechs y xaragalls avall, ab desoladora furia, produhint las terribles revingudas. Aixís lo que hauria de ser font de vida y riquesa, se transforma en element de ruína y estrago.

El desequilibri atmosféric coincideix ab el desequilibri mental dels pobles, que coneixentlo no hi saben posar remey, y ab la inaudita torpesa dels governs, que miran l'enrunament del país, ab tan culpable indiferencia.

L'egoisme individual que's permet talar un bosch, es molt semblant al del selvatje, que per haver el fruyt, troba més avinent tallar un cocoter que no enfilarshi. Pero ¿per qué aquest egoisme que's torna al últim contra 'l bé de la colectivitat, ha de tolerarse? ¿Per qué 'ls governs comunment tan amohinosos, tan amichs de posar trabas a totas las iniciativas, fins a las més bonas, quan se tracta d'evitar danys tan inmensos, se plegan de brassos, deixant que 'ls boscos desapareguin y que las ayguas se desbordin?

No sembla sino que diguin:—Ja poden inundarse 'ls pobles, ja poden arrasarse 'ls camps, ja poden desplomarse 'ls edificis, que mentres las ayguas dels rius no arribin a la taula en que 'ns xalém tranquilament, per res tenim que inquietarnos. En tant el Manzanares no engoleixi 'ls ministeris, ampla es Castilla!

* *

Y es que pera provehir al bé de la nació se necessitan homes superiors, de inteligencia lluminosa, de cor recte, d'activitat incansable... y Espanya, per ara, no pot contar més que ab els explotadors de la política oligárquica. Y no pot contar més que ab ells, perque 'ls espanyols volém, perque 'ns deixém dominar per la passivitat y l'indiferencia, perque ni per salvarnos sabém posar en exercici la primera de las virtuts cívicas: la forsa de voluntat.

Ara mateix se va a posar a discussió el pressupost del Estat, qu' es el *menú* anual dels que manan y menjan. Mil y pico de milións se li exigeixen a la nació y li serán arrancats inevitablement pel vot dels diputats de la majoria, que no procedeixen del sufragi del país, sino de las imposicions del mateix govern. Donchs entre aquesta suma enorme, expremuda de la miseria pública, será en vá buscarhi una xifra destinada a la repoblació dels boscos y al encaussament dels rius: no li trobareu.

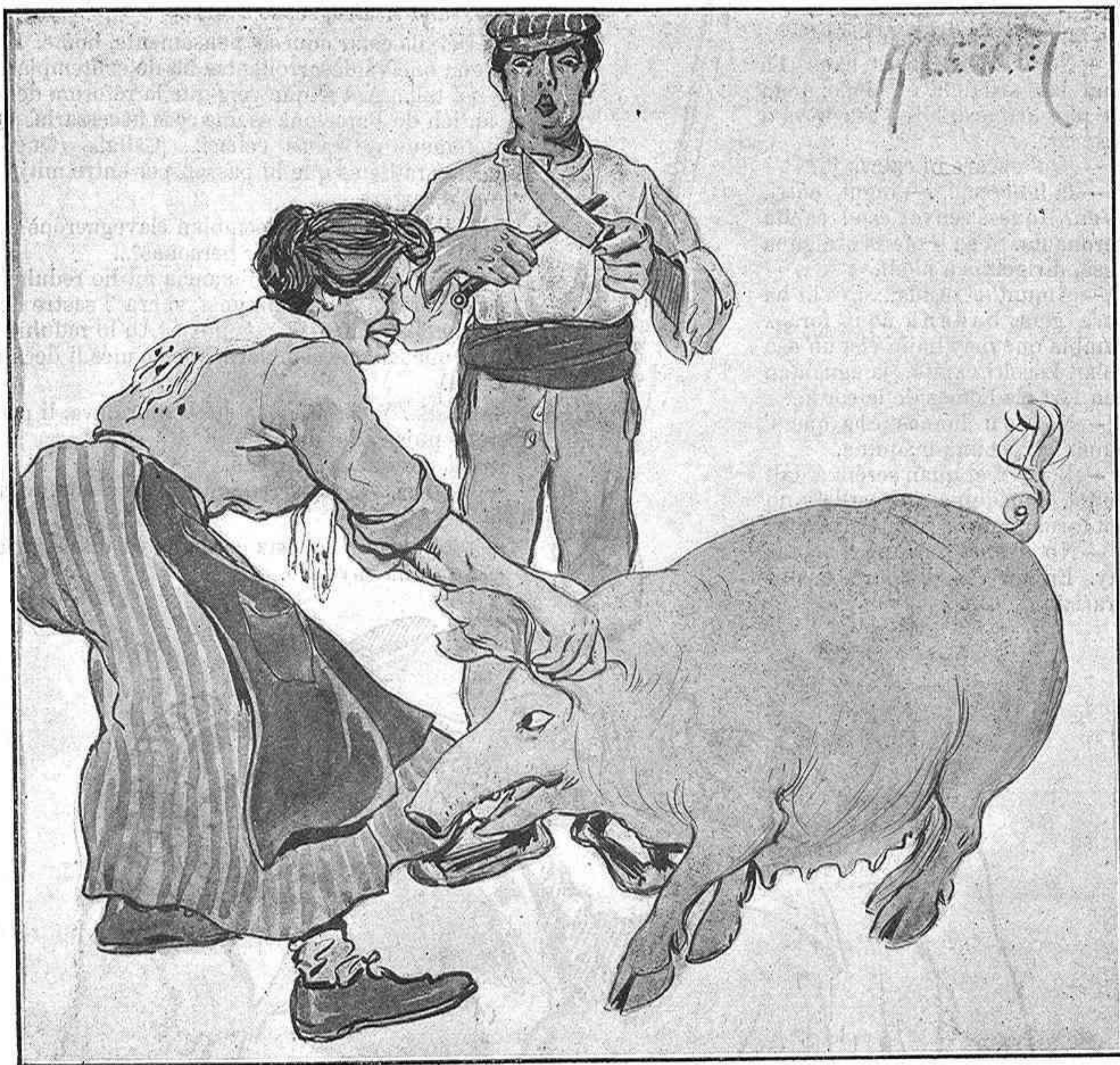
Bon goig hi haja una petita consignació per aliviar las públicas calamitats, perque 'ls nostres homes de govern prefereixen simular qu' aixugan unas quantas llágrimas, a prevenir y evitar els flagells que las fan derramar ab tanta abundancia.

Mes ja qu' ells no son previsors, ho deurían ser aquells representants que, com els de la *Solidaritat catalana*, están en comunió y concordancia perfectas ab el país que 'ls ha elegit, y ells deurían oposarse ab totas las forsas a l'aprobació de un pressupost, sustentador de tots els vicis, y continuador de tots els despilfarros, y que no té per res en compte las públicas necessitats.

Els deurían dir:—Ja que priveu a las regions de que s'administrin y's governin, en condicions de posar rápit remey als seus mals; ja que voleu ferho tot, y no feu res, a caps som: nosaltres no votarem cap partida aplicable al sosteniment de la vostra máquina tan complicada y que no rendeix feyna útil de cap mena, en tant no destineu, ab preferencia, lo necessari a la reconstitució nacional. ¿Qué'n trayém de mantenir tot l'aparato costós de un país regularment constituhit, si aquest país s'ensorra y's desfá, y amenassa desapareixer?

Bó es defensarlo, pero es preferible, es indispensable ferlo. ¿O si nó de quí 'l defensaríam? ¿D'ene-

FILOSOFÍA PORCUNA

LA MESTRESSA: —Veurás, veurás quinas butifarras més macas ne farém de tú.
 LA VÍCTIMA: —¿De veras? ¿Voleu dir que ho veuré?

michs externs més ó menos problemátichs? A dintre 'ls tením, y aquests sí que son reals y no cessan de combátre'ns y arruinarnos sense parar.

Y aquests enemichs acabarán ab Espanya, si 'ls espanyols no 'ns decidím á alsar en contra d' ells y dels que 'ls amparan la gran creuhada de la *Solidaritat nacional*.

P. DEL O.

*
* *

Al esclatar l' admetller
 ab sa gentil flor nevada
 vaig cambiar per cop primer
 ab tu una tendra mirada.

Quan va florí el roserà
 que 'l nostre jardí embellía
 vam dirnos clá y catalá
 tot l' amor que 'ns consumía.

De groch se varen vestir
 las ginesteras flayrosas,
 y entre mas mans vaig cenyir
 tas manetas xardorosas.

Ara que 'l blat es segat,
 al damunt d' una garbera

ab un petó hem sagellat
 la passió que 'ns desespera...

Si ha estat fecondant el bés
 qu' ara ab tú més m' encarinya,
 prou que ho sabré ab excés
 avans de bremar la vinya.

MAYET

EN L' AYRE

—Bonas tardes!... Ab aquest trasto tan voluminós sí que no hi ha perill d' errarse, ni cal preguntar si es aquí ahont tanca el globo cautíu.

—¿Que hi vol pujar?

—Bé 'n tindria ganas. Pero... ¿qu' es veritat que costa un duro?

—Sense *descuento* de cap mena.

—Dimontri!... Miri que per aquest preu pot anarse á Gracia ab el tranvía cinquanta vegadas seguidas.

—Sí; pero 'l tranvía descarrila, 's queda sense corrent, xoca ab un ómnibus... Apart de que, l' anar á Gracia cinquanta vegadas seguidas... malehida la gracia que té.

—Aixó també es veritat. Y escolti; el duro es *ida y vuelta* ¿eh?

—Se suposal... A no ser que vosté s'empenyi en quedarse á dalt...

—¿A quin' hora marxa?

—No 'n té d' horas fixas. Fá com las tartanas el globo: quan es ple, arrenca. Miri, ara 's vá á aixecar.

—¿Qu' encare hi cabria jo?

—Ja ho crech!... Vingui, entri. ¿Veu? Aquest senyor es el capitá aeronauta. Si se li ofereix alguna cosa, dirigeixis á n' ell.

—¡Amunt!... ¡Anda!... ¡No hi ha poca gent badant aquí foral!... Sembla que may hajin vist un ase volar. Escolti, capitá, ¿ja aguantan ben fort els homes de la corda?

—No son homes els que l' aguantan: es una máquina.

—¡Bol!... Y si quan serém á dalt de tot la máquina s' espatlla y no pot tornar enrera, ¿cóm baixarém?

—No s'amohini: per baixar ray. En un cas d' apuro, ens hi tiráram de cap.

—¡Ah, no; protesto! Si aixó succeheix, jo no 'm moch. Tinch ida y vuelta y se m' ha de restituhir á terra, sano y salvo, sense avería.

—Déixils estar aquests pensaments, home. El panorama que vá desarrollantse ha de contemplar.

—¡Y tall!... Ara sí que veig que la reforma del casco antich de Barcelona es una cosa necessaria. ¡Quín apilotament de casas vellas!... ¡Calla!... ¿Qué son aquestas ratlletas que hi passen per entre mitj?

—Els carrers.

—¿Alló tan prim que semblan clavegueróns?... ¿Y per allí hi poden tranzitar personas?...

—Vosté olvida que la distancia tot ho reduheix.

—Es cert. ¡Ay!... ¡Quín gust, si ara 'l sastre desde baix me presentés el comptel!... Ab lo reduhit que deuría quedar, me semblaría que no més li dech una friolera.

—Just!... Y si ell no s' hi conformava, li podría dir que pujés aquí dalt...

—No sería mala resposta.

—Enfonzis bé el barret, que 's gira una mica de vent.

—¿Vol dir que aquesta corda no es massa prima?

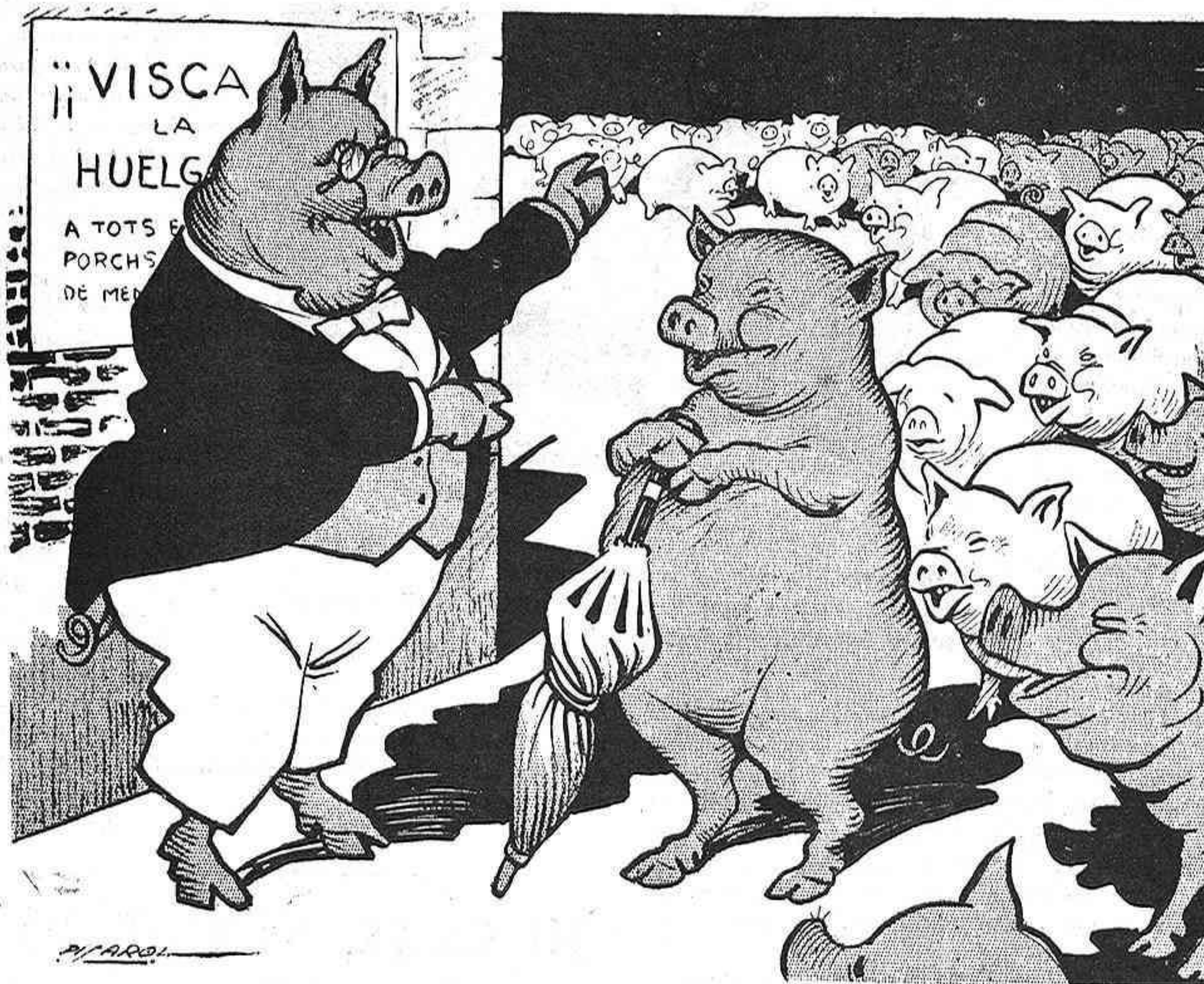
—No hi ha cuydado.

—¿Cóm es, desventurat, que va votar á favor de 'n Quero?

—¡Qué voleu que us digui!... ¿No soch catastrófic?... Donchs estieh en el deber de fomentar las catástrofes.

«TODO ES SEGÚN EL COLOR....»

—Diuen de las huelgas... ¡Ah, companys!... ¿Hi ha res al món més gran, més bonich, més hermós, que una huelga de tocinayres?

—De tots modos, si ara per desgracia 's trenqués ¿qué succehiria?

—Pues res: que 'l globo deixaria de ser cautiu y 's posaria a volar ab tota llibertat.

—¿Y ahont aniriam a parar, pobres de nosaltres? ¿A la quinta... forca?

—¡Quí sab!... Potser encare més lluny. Potser a la sexta.

—¡Jesús, María, Joseph!...

—Tranquilisis, que no passará res. Jo m' he passejat ja pels núvols a centenars de vegadas y sempre he tornat a baix fresch com una lletuga.

—Aixó no es cap rahó. Tots els que 's moren, el dia avans de morir-se encare eran vius.

—Lo que fá vosté ab aquestas caborias es amargarse el gust de la ascensió.

—¿A quina altura estém ara?

—A tres cents metros.

—Vamos, que som a dalt de tot. ¡Ah!... ¡Quina tranquilitat s' hi disfruta aquí!...

—Sí; lo qu' es d' empentas no n' hi ha gayres.

—Ni soroll de cotxes, ni taf-taf d' automóvils, ni crits de venedors de diaris... ¡Es una delicia!... Cap trepitjada, cap perill d' atropello, cap temor de que desde una finestra 'ns caygui un test al damunt...

—Veyám si al últim confessará que s' está més segur aquí dalt que no pas a las cadiras de la Rambla...

—Casi, casi!... ¡Hola! ¿Qu' es aquella rodoneta d' allá baix?

—¿Alló?... La plassa de toros.

—Pero si sembla una anella de tobolló!... ¡Carat-

sus!... ¿Cóm es que 's decanta tant ara el globo?... Fássil posar dret.

—Es una ratxa d' ayre. Déixil estar: ja s' adressará ell tot sol.

—¿Y si encare s' inclina més y més y 'ns tombém?

—No ho cregui. ¿Veu?... Justament... ja som a baix.

—¿En terra altre cop?... Vaja: jo sí que puch ben dir que he fet com aquell fulano que en vintiquatre horas va pujar y va baixar del ministeri.

—¡Oh, nol!... Vosté l' ha superat. Vosté ha ascendit a una posició infinitament més alta que la seva, y ho ha fet en vintiquatre minuts.

—També es veritat... ¡Llástima que per las ascensions en globo no 's cobri cessantia.

A. MARCH

A UNA PUBILLA

Un, dos, tres, quatre, set, deu, quinze zeros, sol, no tenen cap mica de valor, mes, si al davant una unitat hi posas veurás que 'n tenen molt.

Tas gracias y virtuts que tant pregonan, també son zeros que no valen res: lo que 'ls dona valor, Catarineta, es el munt d' or que tens.

R. PAMONICA

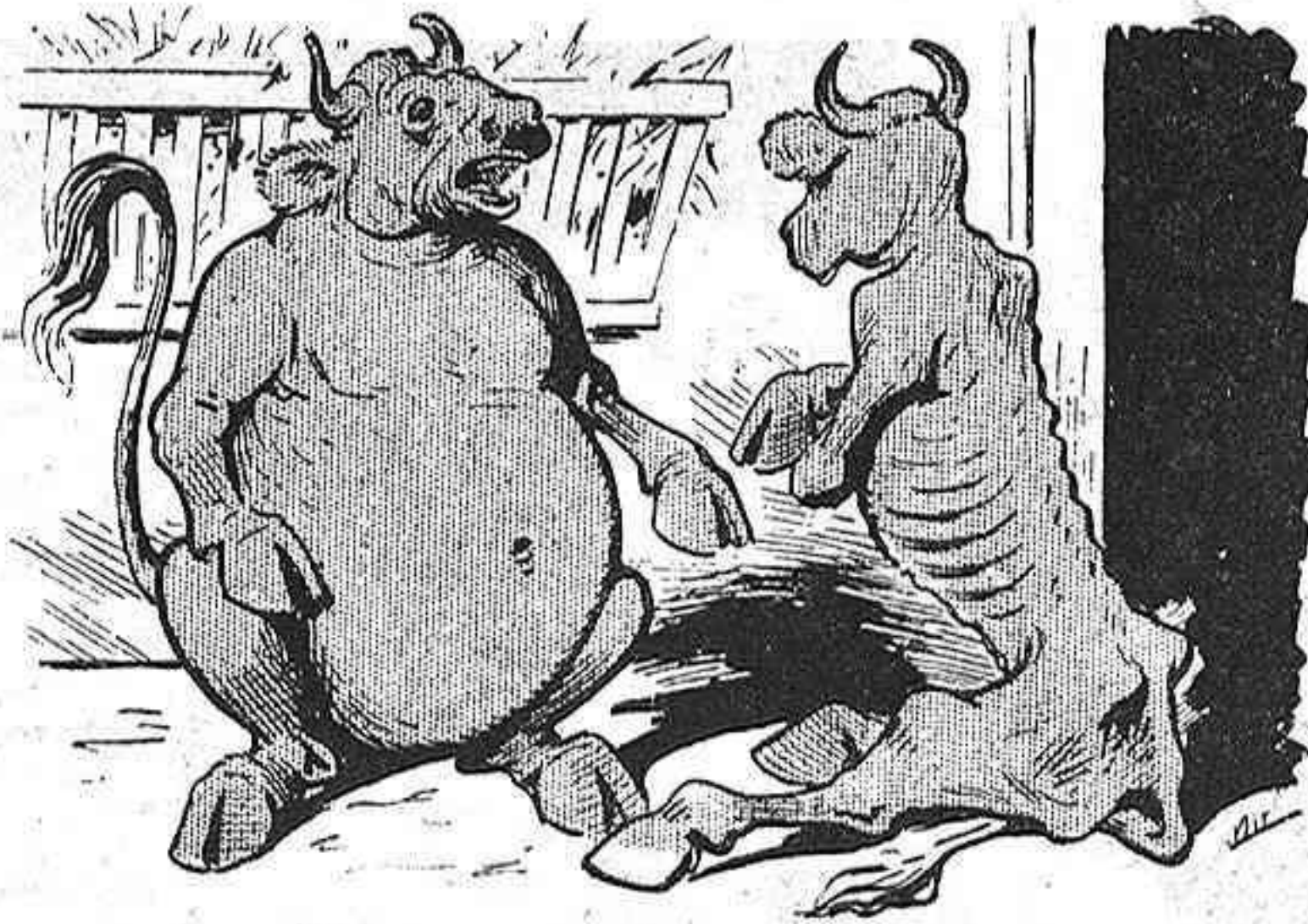
GLOSARI

En el pis més alt de la casa més alta del carrer de Sant Pere Més Alt, a l'altura de les il·lusions, com si diguéssim, hi ha un niu d'artistes joves, tot claror i alegria, com un niu d'orenetes. En el seu niu, que han titolat «Agrupació Artística», els joves somniaires de l'art sense fulla hi han exposat darrerament una col·lecció de dibuixos, estudis de dones nues i homes despullats, que bé valien la pena de ser vistos pels aficionats al gènere, quan menys per la gent que acostuma a omplir altres salons d'art, encara que hagués sigut descomptant-hi les noies ignoscentes, que són poques, i els nois onanistes, que són molts. Allí hi han, entre altres, notes valioses de l'Ainau, d'en Casas, d'en Foix, d'en Ferrer, de l'elegant Sardà i del venerable i definitiu Gimeno. Allí les parets respiren una gran força de voluntat pera anar enllà i una ferma valentia contra'ls prejudicis. Per això en el sostre hi fluctua un cielo-raso d'encoratjaments i de promeses que enamora.

L'exposició ha sigut visitada per molts entusiastes somniaires, amics dels expositors la major part, però la tant bescantada flor-i-nata del noucentisme de l'art no ha respost a la crida, no s'ha pres la molestia de pujar la mitja grossa de graons d'aquella escala també noucentista. I en veritat que'ls artistes de l'«Agrupació» són mereixedors, no de que'ls donguin mans ni empentes, que això no ho necessiten, sinó de que'ls homes voluntariosos s'hi fixin. S'han guanyat el dret d'esser atesos, i és precis que se'ls brindi una generosa atenció per prudenta i recelosa que sia. Ells amb els seus dibuixos ens parlen sincerament, i fóra una indelicadesa tapar-nos les orelles amb el cotó-fluix del buid i l'indiferència.

El glosador hi té fe en la fe dels joves que treballen pera'l rosegó de pa de la gloria. I ells n'hi posen molta de fe en el seu treball. Preguntin-ho, si no, als veïns. A l'hora en que'ls botiguers del carrer de Sant Pere Més Alt fan el recompte de les entrades de pessetes i les confronten am les salidas de llustrina, els joves artistes de l'«Agrupació», acoblats entorn

LA CARN ARGENTINA 'S QUEIXA

—No sé, ab els bons palpissos que tinch, cóm es que 'm posan tantas dificultats á la meva entrada.

—¡Oh!... Es que aquí no n'hi ha prou ab tenir bons palpissos: s'han de tenir bons costats.

havia fervorosament resat Lleonard de Vinci en el seu piset no tant alt com el del carrer de Sant Pere Més Alt, però igualment plè de claror i alegria, i a l'altura d'identiques il·lusions.

XARAU

NI CLAR, NI CATALÁ

Els puristas d'una llengua son terribles. Y 'ls de la catalana, molt més. Aquesta gent ha esguerrat la carrera. Pera carrabiners ó aduanayres no tindrían preu: per tot ensuman rastre d'extrangeria. Paraula qu'analisan, paraula forastera. Son molt dignes de lloansa 'ls treballs filològichs; pero de pulir una llengua á escatarla hi va molta diferencia. El metge purga al malalt y li neteja la sin hueso; els puristas catalans enfitan y enfarfegan á Catalunya, pelantli y escorxantli l'idioma. Sumant, aplegant, adaptant termes creix una parla; restantne y refusantne minvará sempre. ¿Se tracta, donchs, d'empobrir-la o d'enriqueir-la á la nostra?

Perque, per damunt de tot, es necessari que al fer tría de barbrismes se tinga bon acert, y que un sápigá lo que 's fá. ¿Quína garantía d'acert me dona y ab quína Autoritat dictamina 'l que fá de Mestre?

Las consideracions apuntadas son filas dels fets que vinch observant fá anys. Catalunya té molts Gramáticas y molts Diccionaris catalans, fruyt de l'activitat y del estudi particular ó individual. Mes no conta ab una sola Gramática ni un sol Diccionari revestit de la Auto-

CELEBRANT LA SUSPENSÍÓ DE LA RENOVACÍÓ D' AJUNTAMENTS

—¡Uns quants mesos més de cárrech!...
¡Som els homes de la sort!

ritat oficial necessaria per' imposarse. Y allí hont no hi ha dogma, no hi pot haver unitat de creencias. Pera mí, tant se val. De lo únich que 'm planyo es de que 's pegui cullerada sense tó ni só. Aixís, no fá gayres días, llegía un llibre nou hont s' anotan una pila de suposats barbrismes catalans que no crech que ho sigan. ¡Y es tant trist que qui vol esmenar la plana la umpli de gargots! Citaré exemples. L' autor á que 'm refereixo aparella el barbrisme ab el terme pur; aixó es, apunta primer la paraula tal com se diu y consigna després la que deu dirse en propietat. ¿Está sempre en lo just? Vejémho.

Brotar deu dirse *Brollar*.

No es pas exacte. Son dos cosas completament diferentas. *Brotar* es traure brotada; *brollar* es fluir l' aygua d' un lloch. Corresponen respectivament y ab justesa als termes castellans *brotar* y *manar*. *Brota* l' arbre; *brolla* la font.

Criticar.—*Bescantar*.

No es igual. *Criticar* es fer crítica, exposar el judici que 'ns mereix una cosa, bo ó dolent. *Bescantar* es dir mal, difamar. L' Autor confón *criticar* ab *critiquejar*.

Ensalada.—*Ensiám*.

No es lo mateix. Ab *ensalada* poden fers'hi els pebrots, els tomátechs, l' escarola, la cèva, els cogombres, etc., etc. L' *ensiám* es la hortalissa. En catalá de la *ensalada* se 'n diu l' *amanit*.

Massapá.—*Pá de pessich*.

Demani l' Autor informes al Forn de Sant Jaume, á Ca 'n Llibre ó á qualsevol confitería. Al *pá de pessich* no hi entra ni una sola atmetlla; el *massapá* es exclusivament fet d' aquesta fruyta. No té res de comú una cosa ab altra.

Oir missa.—*Anar á missa*.

No tots els que *van* á missa *ouhen* missa. Al *oir* missa corre pon estat de repós ó quietut; al *anar* a missa correspon moviment. S' *ou* missa quan ja s' es al temple; se *vá* á missa quan se surt de casa. En Pere pot *anar* á missa, morir-se pe 'l carrer, y *no oir* missa. En Pau pot *anar* á missa, ficarse á la taberna, y *no oir* missa. En Miquel pot *anar* á missa, deturarse ab la xicota, y *no oir* missa.

Ou fresch.—*Ou del dia*.

D' aixó las marmanyeras podrián darli una llisó. Es *ou fresch* mentres no es *passat*. Es *ou del dia* en las 24 horas després de post. Tots els *ous del dia* son *ous freschs*; pero no tots els *ous freschs* son *ous del dia*.

Amo.—*Principal*.—*Quefe*.

Amo es ben catalá, como ben catalá es el *Nostramo* (de marina), com ben catalá es el *Nostramo* (viátich), com ben catalá es l' *Amo de l' auca*, com ben catalá es *Amo que té mossos y no 'ls veu*, se fá pobre y no s' ho creu.

Sopa.—*Escudella*.

Hi ha *escudella* que no es *sopa* (fideus, macarrons, etc.). Pera haverhi sopas es necessari l' *pá*.

Tibia.—*Canyella*.

L' Autor deu volguer dir *canyella de la cama*. Aixís y tot, no está bé. La *canyella de la cama* es una part de la tibia, la que es coneguda á l' Anatomía ab el nom de *cresta de la tibia*. No es, donchs, igual la part que 'l tot; com un dit no es una má, ni un bras una persona.

Manta.—*Flassada*.

Manta es abrich pe 'l camí; *flassada* es abrich pe 'l llit. El pagés al hivern fá via embolcallat ab la *manta*; ningú corre pe 'l carrer embolicat ab una *flassada*. A fora son molts que tenen *manta* y no gastan *flassada*; á ciutat son molts els que usen *flassada* y careixen de *manta*.

Insolació.—*Soleyada*.

La *insolació* es patológica, la *soleyada* es higiénica. La *soleyada* tonifica y enforteix; la *insolació* enmalalteix y á voltas mata.

Cardenal.—*Nafra*.

Nafra es llaga; *cardenal* es cop. A la *nafra* hi ha pèrdua de substancia; al *cardenal* hi ha sols cambi de color. Precisament en catalá hi ha molts termes que s' ajustan á la paraula castellana, com son: *blau*, *sanchtrehit*, *verdanch*, etc.

Enfermer.—*Vetllador*.

L' *enfermer* (del llatí *infirmus*) es el qui cuyda un ma-

lalt. El *vetllador* es qui vetlla, qui vigila especialment de nit. Un *sereno* es un *vetllador* y no es *enfermer*; l' *enfermer* pot no *vetllar* ni una nit.

Derrame.—*Congestió*.

Son cosas desiguals. Se *derrama* el líquit que véssa, sobrix ó traspúa; se congestiona el dipòsit elástic que s' umpla ab excés. Exemple: al qui 's talla 'ls dits ab un vidre se li véssa la sanch, se li *derrama* (hemorragia); al qui 's lliga fort un cordill á la munyeca se li reinfla la má; se li amorata (congestió).

Cuchichear.—*Xafardejar*.

Cuchichea qui enrahona en veu baixa; *xafardeja* la tafanera pe 'l vehinat, esbombat secrets y contant mentidas, encare que siga en veu alta. A la iglesia y al teatre 's *cuchichea*; pe 'ls cel-oberts y per las escaletas se *xafardeja* sovint. La equivalent catalana del *cuchichear* no es *xafardejar*; es *xiuxiuejar*.

Pienso.—*Menjadora*.

Altra equivocació. *Pienso* es el contingut; *menjadora* es el continent. Del *pienso* en catalá se 'n diu *pinso*.

Pulgar.—*Pols*.

No es *pols*, qu' es *polse*. *Pols* es el *pulso* castellá. Un mort no 'n té de *pols*, pero té dit *polse* á cada má.

Prurito.—*Dèria*, *Mania*, *Fatlera*.

En sentit metafórich está bé, pero no es el terme exacte. *Prurito* vol dir picor desenfrenada, inaguantable. Els catalans ne dihém *pruitja*.

Nyinyera.—*Noya*, *Cambreira*.

Equivocat. Moltes *noyas* no son *nyinyeras*; moltes *nyinyeras* no son *noyas*. Las *noyas* de *El Siglo*, las *noyas* del *Tupinamba*, la *noya* del Ministre, la *noya* del Marqués, la *noya* del Arcaide, no son *nyinyeras*. El qui s' arribi al Passeig de Gracia, al Parch ó á la Plassa Reyval veurá bastantas *nyinyeras* que passen dels cinquanta, que no son *noyas*.

¿*Cambreras*? Tampoch. Está clar que 'l petit burgés que sols té una dona al seu servey l' aprofita pera tot. La criada ó minyona fá de *cambreira*, rentaplats, recadera, cuynera y *nyinyera*, pero la dona que té 'l cárrech exclusiu de *cambreira* 's cuyda sols de lo pertanyent á la *cambrera*: fer el lliç, vestir á la senyora, amanirli la roba, etc. ¿Pero á que dirli *noya* ó *cambreira* si contém ab el terme propi: *Maynadera*?

Y prou, que no acabaría may. Resúm: ó bé 's crea una colectivitat oficial (y enténguis que al dir *oficial* no vull pas significar una entitat nomenada per organismes polítics—Govern, Diputació, Ajuntament,—sino agrupació de gent quals coneixements—filólechs, escriptors, etc.—sigan garantía d' acert y á qui ens subjectém els xanguets de la Literatura; ó bé 'ls Mestre-Titas se la envaynan y deixan de corre pe 'l món ab la espasa de la crítica á la má, donant patents de puritarisme lingüístich als que ab menos pretensions, pero tal vegada ab més experiència, no volém ajupirnos á parlar y á escriure un catalá garbellat de qualsevol manera. Perque resulta ridícul que 'ls ignorants ens gratém la butxaca ab ánimo d' il-lustrarnos y un autor ens diga que *colmado* es barbrisme y deu dir-se *tenda* en catalá puríssim, y un parell de fulls més enllá ens diga que *tenda* es un barbrisme colossal y que deu dirse *botiga*.

Si s' ha de purificar el catalá d' aquesta manera, exclamarém com els castellans... *Bien está San Pedro en Roma*.

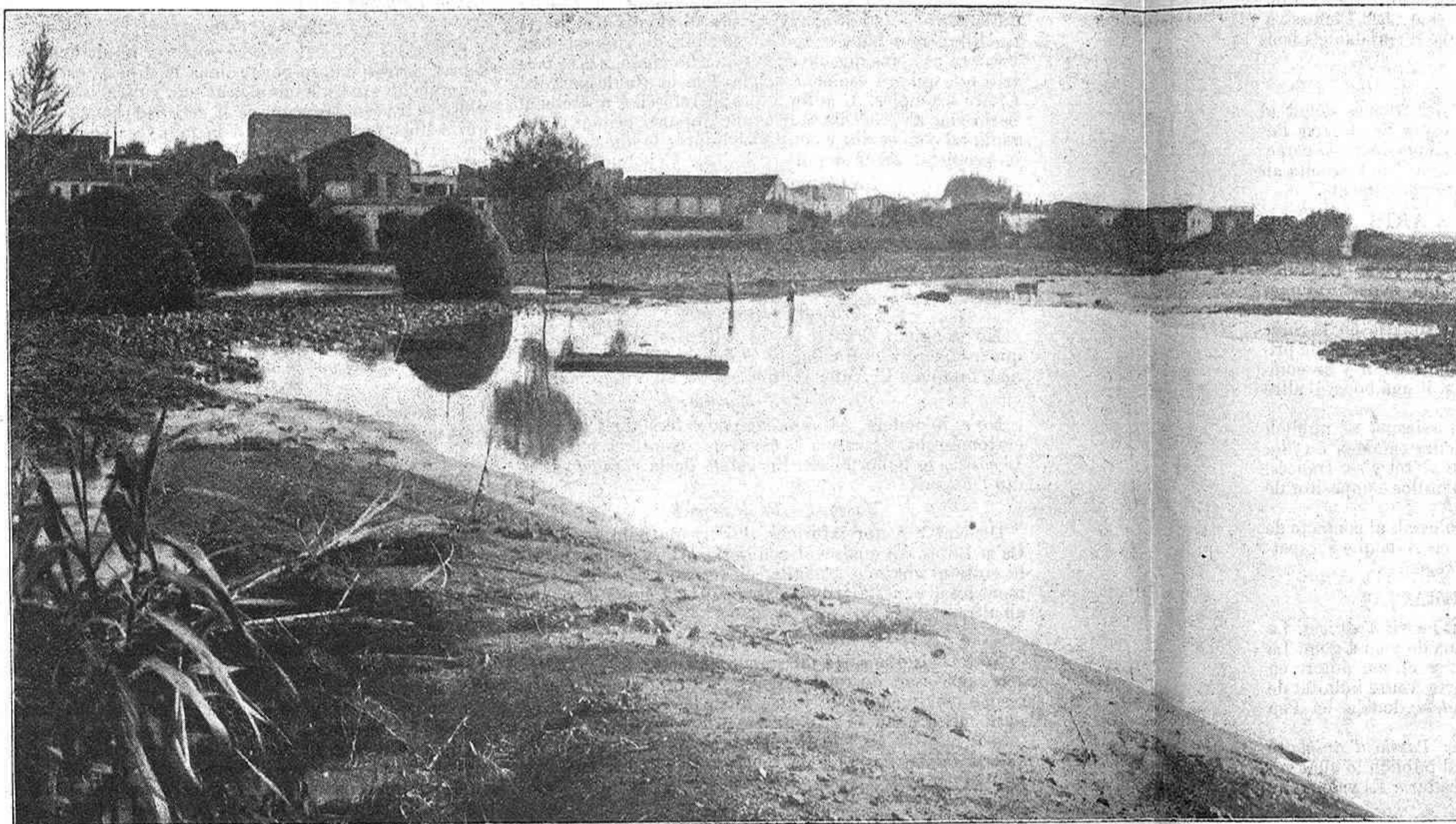
KIKU KAMAMILLA

PRINCIPAL

Les roselles, un acte de 'n J. M.ª Jordá es un' obreta senzilla, sense pretensions, d' escás interés, pero escrita esmeradament y molt apropósit pera que 'l compositor Sr. Esquerrá s' hi lluheixi al exhornarla ab algunas pesas de música. Y s' hi ha lluhit de veras, donant probas de la seva inspiració, principalment en el preludi qu' es

LAS INUNDACIONES DEL BAIX LLOBREGAT

Un dels llocs més castigats per la avinguda.

Barca que s' utilitzà pera realisar alguns salvaments.

una bella pessa de música descriptiva, y en una sardana, ayrosa y castissa, qu' es d' aquelles que quedan.

La reproducció del sainet bilingüe de D. Ramón de la Cruz, *El café de Barcelona* despertá un interés molt gran. L' obra sigué escrita, per encàrrech del Capità general de Catalunya, l' any 1788, y ab motíu de la reapertura del mateix *Teatro Principal*, que havia sigut objecte de una restauració. La seva pobresa de assumpto está en part compensada per la presentació de un gran número de tipos, trassats y moguts á la manera que sabia ferho 'l célebre saineter; pero aixís y tot se deixa conéixer que escrigué un treball d' encàrrech.

Si l' autor hagués pogut presenciar l' exhumació, tením per segur que hauria aplaudit la propietat del decorat y 'l vestuari; en cambi no hauria sigut tan benévol ab els intérpretes, molts dels quals no encarnaren prou l' esperit de l' época.

La música del mestre Oró pot calificarse d' encertada.

S' anuncia una serie de representacions Aulés, que 's donarán els dissaptes, posantse obras exclusivament de aquest celebrat autor cómic.

Ell mateix pregona la pensada, ab uns versos que no careixen de gracia:

El programa es divertit:
vinguin com quí vá á ca 'l metje
que 'l riure es molt bó pel fetje
y fins obra l' appetit.

No escrich res trascendental,
ni res qu' entristeixi 'l viure.
Tot broma. Els que vulguin riure
que vinguin al Principal.

Que l' Aulés logrará despertar las riattillas dels seus millors días, no 'n tením cap dubte, com no 'n tením tampoch de que 'l públich se prestará gustós á una tan joyosa y agradable experiencia.

Ab un públich més numerós y tan escullit com el del primer día, va tenir lloch dimars passat el segón dels concerts de la present serie.

Omplían la primera part del suculent programa la oertura de *Ifigenie* (Wagner-Gluck) que va ser executada ab molta justesa de detall encare que una mica massa arrossegada, al estil clássich; la repetició del *Vals Triste* quina pessa tant va agradar el primer día; y l' estrena del preludi *Valdemar Daas* de 'n C. Taltabull, compositor catalá, molt jove y d' esplendorós pervindre á jutjar pels seus comensaments, qui va ser aclamat ab justicia y repetidament, haventse hagut de servir el bis de tota la partitura pera acallar els aplaudiments. Tothom va reconéixer qu' en la música del Sr. Taltabull, qui per ara sembla no saberse sustreure de la influencia wagneriana, s' hi descobreix un aplóm y una trassa inconcebibles en un principiant.

El plat fort de la vetlla el constituíia la *Sérénade* de 'n Reger, obra de dimensions, seriosa y no exenta de dificultats que va saber vencer admirablement la «Filarmónica» baix la direcció del inteligent mestre Lasalle; terminant el concert ab la magistral *Séptima* de Beethoven, que va resultar, com sempre, una llemnadura exquisida que no 's cansan de paladejar els bons *gourmets* de la bona música.

ROMEA

Entre Boyres es un drama que cau per lo inconsistent de la construcció, que sembla de un aprenent, y per lo fals de alguns caràcters que destrueixen tota llógica. L' argument es senzill, pero l' acció no 's desenrotlla de una manera sobria y senzilla. El llenguatge es correcte, pero no es viu, y aquest defecte á las taulas pren un gran relleu.

Els actors varen interpretar la obra del Sr. Colomer d' una manera discreta, distingintshi notablement la senyora Jarque.

Hipnotisme es un dels tants juguets cómicis que s' escriuen pera fer passar un rato distret. L' autor ho lograría si no 's valgués de un motllo tan *demodé*. Els mateixos personatjes, las mateixas picardías s' han repetit un grapat de vegadas desde l' any setanta cap ensá.

El Sr. Goula y la Sra. Clemente varen treure tot el partit possible al diálech, que al acabar va aplaudirse.

En el teatro y fora del teatro se senyalava á l' Aulés com á pare de la criatura. Pero aquest popular autor protesta de tal *acusació* en la forma següent:

A cada hù 'l que siga seu

Ab el títol d' *Hipnotisme*, y baix el pseudónim «El Epiteto», s' ha representat en el teatro de Romea una pessa en un acte que, segons diuhen, ha obtingut bon éxit.

Tot aixó, com vostés comprendrán, á mi 'm té sense cuidado; pero lo que sí 'm preocupa, y fins me fa perdre temps en discussions inútils, es que la gent s' ha empenyat en dir que l' obra es meva y no hi ha medi de trèureli del cap. Per estalviar-me feyna y veure si 'n sortím d' una vegada, els ho daré, donchs, per escrit y en lletres de motllo.

No he vista l' obra y, per lo tant, no sé si es bona ni si es dolenta; lo únich que sé es que no es meva y, com es natural, no essent meva, no puch acceptar las conseqüencias; si es bona, perque no vull glorias que no siguin mevas, y si es dolenta... ¡fássinme el favor!

Desde que vaig comensar á escriure pel teatro he firmat totas las mevas obras y he donat sempre 'l meu nom, arrostrant ab serenitat els judicis del públich, y lo mateix faré ab totas las que penso estrenar en las vetlladas que 's darán en el Teatro Principal cada dissapte, desde 'l día 19 del corrent. ¡A qué vindría, donchs, amagarlo ara en aquesta sola obra?

La Creu Roja en funcions.

Pero ¿cóm diables s' ha pogut formar semblant atmosfèra? Jo no m' ho explico més que d' una manera. Apart de la manya que hagi pogut tenir l' autor anónim, al imitar el meu estil, pot haverhi contribuït el desitj de que 's representés.

Avuy día tothom escriu pel teatro. No 'ls diré més que una cosa. Fa poch temps vaig anar á ferme tallar els ulls de poll, y l' *ulldepollayre* (callista en castellá) me va fer saber que havia presentat un' obra no sé á quína empresa.

—Molt ben fet,—vaig contestarli—pero ara jo, d' aquí endavant, me dedicaré á tallar els ulls de poll.

Vull dir ab aixó que tal vegada l' autor ó l' propietari de l' obra, perque aquesta 's representés, van dir *sotto voce* al empresari que l' obra era de l' Aulés, y... ja n' hi va haver prou.

Per acabar: la *criatura* no es meva, y jo no me 'n encarego; no vull maldecaps. Que la mantingui son pare y, si es *borda*, que la portin al Hospici, ¡jo be prou que n' haig de mantenir!

Després: jo soch un home casat y, ab permís de la dona, no puch tenir més que fills lligítims. ¡No s' armaria poch bullit si 'm comensavan á sortir fills de tras cantó!

Nada; que no vull disgustos ab la dona.

EDUART AULÉS

NOVETATS

Pera 'l día 30 del corrent mes en Malats y en Granados anuncian un gran concert á dos pianos. Vuyt anys enrra, en el mateix teatro, alcansaren un éxit colossal.

NOU

Ha passat com una mala *visió* la gatada *La visió de Fray Martin*, qu' es un esperpento en tota regla agravat per la circumstancia de havérseli donat per títul el d' una de las més celebradas produccions de 'n Núñez de Arce. Vaja, que aixó no 's fá, sobre tot quan se fá tan malament.

**

En el mateix teatro s' ha posat *Cavalleria rusticana*, per la Corti, en Franco, en Marín y altres artistes. L' obra que vol ser traduhida al castellá, té uns versos tan

pedestres qu' excitan l' hilaritat, fins en las situacions més dramáticas.

Fora de aquest defecte, 'ls cantants cumpliren, y 'l públich del Paralelo demostrá que no está casat exclussivament ab el *género chico*, y que també li agradan els bons bocíns.

APOLO

Fatales herencias es un arreglo del francés degut al primer actor y director de la companyia Sr. García Parreño. L' obra que presenta un procés passional de caràcter melodramátich, entrá en el públich, que l' escoltá ab molt interés y la premiá ab els seus aplaudiments.

PALAU DE BELLAS ARTS

La fama del gran organista Gigout tingué plena confirmació en el concert de diumenje á la tarde. ¡Vaya una manera de interpretar á Bach! No pot donarse ni mes austeritat, ni mes puresa.

Fen gala de una brillantés extraordinaria en la *Suite gothique* de Boellmann, y 's revelá un transcriptor de primera forsa en una composició de Schumann, y un compositor excelent en algunas pessas si l' una bona, l' altre superior.

Per últim com improvisador entussiasmá al públich trayent efectes inesperats de la melodía catalana *La filla del marxani*. Ab ella demostrá, que ab tot y ser francés, parla musicalment el catalá, com el millor compositor de la terra.

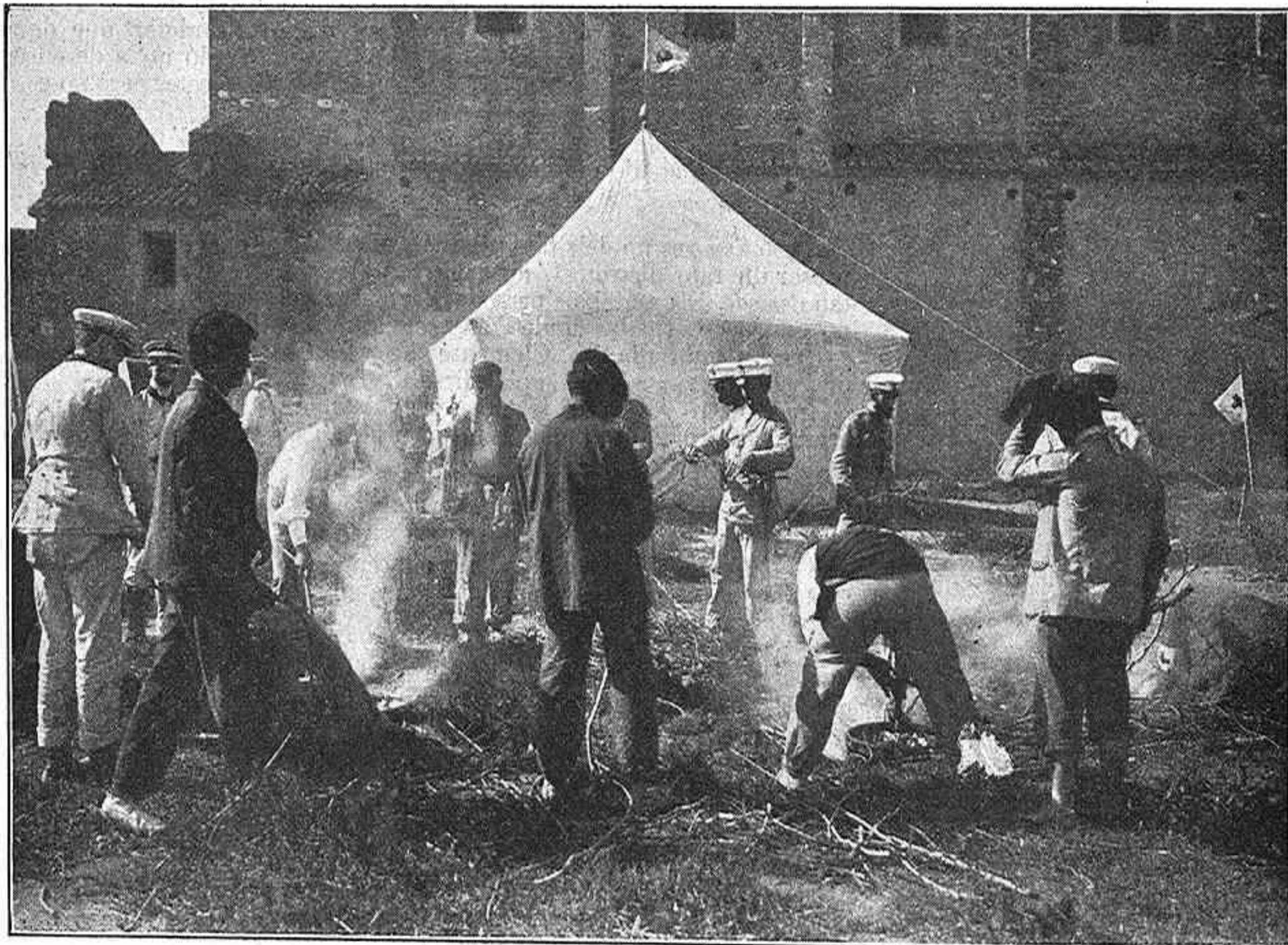
El concert Gigout sigué un éxit colossal: al contacte de las sevas mans, fins las orgas de Bellas Arts que s' espatllan tan sovint, semblavan haverse regenerat.

CENTRE N. R. DE GRACIA

Diumenje va estrenarse el drama *Passió d' ànima*. La sala del antich teatro Zorrilla, plena de gom á gom. La obra va agradar extraordinariament y el seu autor, en Joseph Ponsa, va haver de deixarse veure infinitat de vegadas. *Nadie es profeta en su patria*; douchs en Pep Llauné ho ha sigut en la seva.

Y era de rahó que succehís aixís: *Passió d' ànima* té totas las condicions pera agradar al públich lo qual vol dir que l' autor ha pres bé l' embocadura: Es valenta de

LAS INUNDACIONES DEL

Tenda de campanya de la Creu Roja.

tota valentia y arriba al cor no servintse de sentimentalismes carrinclons, si no, de una passió verament humana y de un esperit modern deslliurat de tota mena de prejudicis. El llenguatge, ademés de literari, es pintoresch y no peca may de ampulós.

Els joves aficionats que interpretaren el drama varen recullir bona part dels aplausos de la concurrència, que no 'ls va escatimar, per cert.

N. N. N.

TARDORENCA

Las fullas que al arbre restan
una á una van cayent,
totas grogas, silenciosas,
senten dol y anyorament.

Deixan al arbre ab recansa
que gaya vida 'ls va dá,
volan, volan fins que á terra
tristas van á encatifá.

Mes tart pel vent impulsadas
rodan ab foll torbellí;
brutas de llot y ressecas
allá troban son destí.

Pobras fullas, recorts tristos
d' un estíu joyós passat,
resigneuvos, qu' en la vida
tot porta son temps contat.

Puig las ilusions més bellas
que neixen al mitj del cor
també moren trossejadas
per fatídica tardor.

LLUÍS SUREDA

Las fullas del cens electoral haurían d' estar passadas desde 'l día 7 del corrent mes, y avuy encare las están repartint, y son molts els ciutadans que ni tan sols las han vistas. Y encare, dels que las han rebudas, n' hi ha alguns, segons he sentit á dir, que 's resisteixen á omplirlas, creyent no que 's tracta de reconeixé'ls un dret, sino d' enredarlos en una nova contribució.

De manera que, entre unas cosas y altras, tindrem un cens electoral que s' hi podrà sucar pá. Aixó precisament es lo que devía voler en Maura, quan se va decidir á reformar la lley. Lley nova, trampa nova.

*
**

En cambi de la omisió dels ciutadans que pagan, no deixarà de figurar en el cens cap dels empleats que cobrin, ja que, segons prescripció de la lley ó de la trampa nova, no podrán percibir els seus havers, si en l' acte de firmar la nómina no acreditan que han pres part en las eleccions últimament celebradas.

Aquesta es un' altra mangauxa del *Amo Toni*, per' assegurar-se més y més el mánech de la paella.

Lo més sensible es que 'l país se deixi fregir pitjor que un llus, perque á lo menos els llussos, quan els fregeixen, protestan y tiran esquitxos.

Desitjaría que *L' Avi Brusi* me fes l' obsequi de donar-me una explicació. Se tracta d' una qüestió de consciencia, y ell, tan tocat y posat en materias religiosas que afectan á l' animeta, estich segur que la donará aqueixa explicació que li demano, tant més necessaria quan ab ella podrà calmar l' alarma dels seus piadosos lectors.

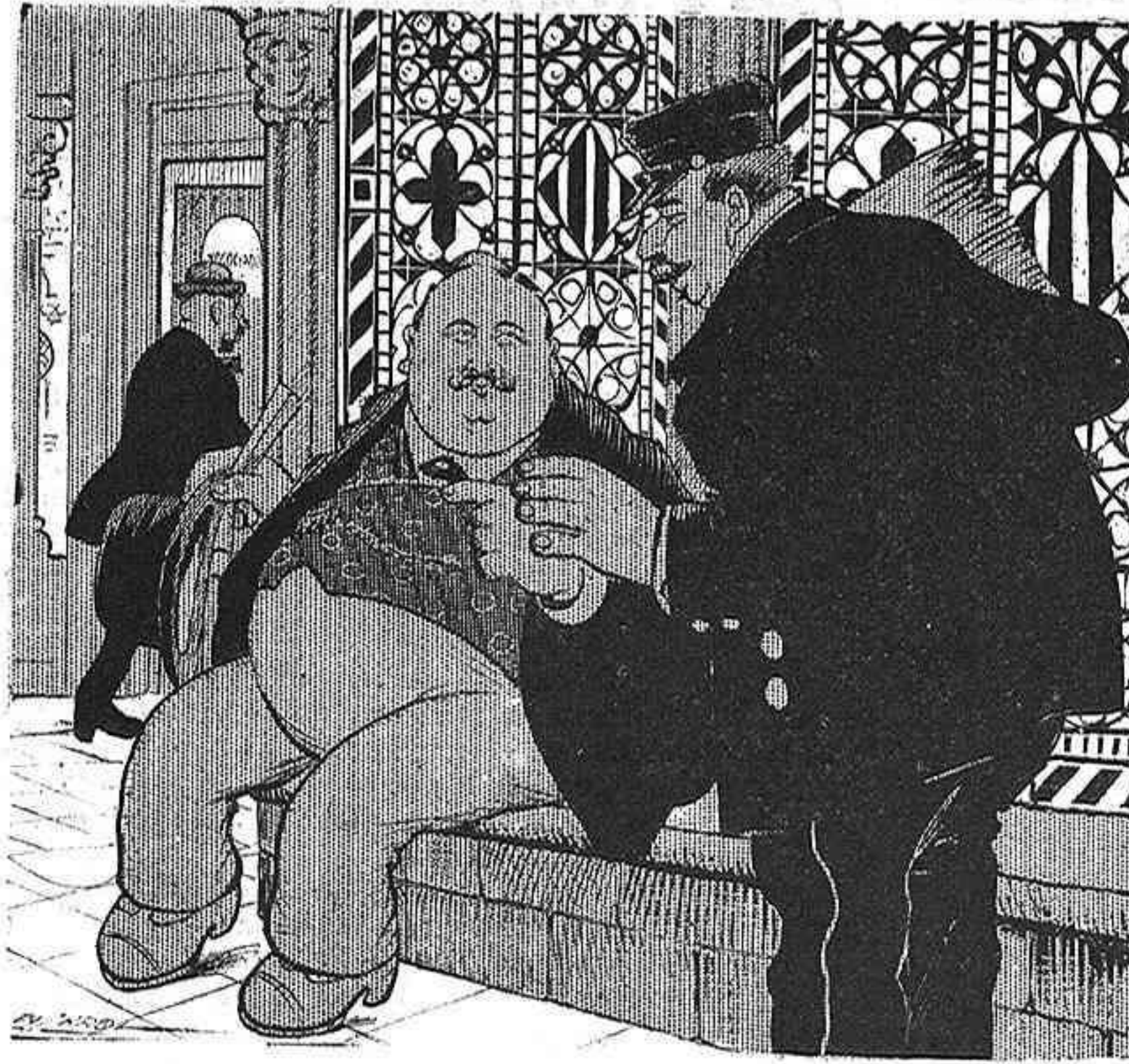
Un d' ells me 'n va fer adonar. A pesar dels manaments de la Iglesia y de las lleys del Estat, que prescriuhen el descans dominical, á ca'n Brusi 'l diumenje 's treballa...

BAIX LLOBREGAT

La brigada de salvament, recorrent en barca els llocs inundats.

BONA PRECAUCIÓ

—Se 'm figura, senyor Quero, que 'l nomenament definitiu tardarà una mica a venir.

—¡Oh, ya, ya!... Per xó l' espero... assentat.

y es lo pitjor que 's treballa ab escándol, es á dir, manifestantho, dihentho ab lletres de motllo.

¡Quín horror!

¿Ne volen una proba?

Examinin el número del diumenje passat y hi trobarán un telegrama fetxat á Madrid á las 24 del dissapte. Si 'l telégrama va ser expedit á la última hora del dissapte, algun temps devía passar per' arribar á la redacció, traduhirlo, compondre'l, compagnarlo, y fer la tirada del número, de manera que totes aquestas tascas ja van efectuar-se dintre del diumenje, cometent l' *Avi Brusí* un gros pecat y fentlo cometre també als seus cooperadors, desde 'l redactor que traduhí el telegrama fins als operaris que 'l van compondre y estamparlo.

Estich horripilat. Si fins l' *Avi Brusí* fa aquests pecats, y 'ls proclama, ja podém dir ab tota la boca que la santa religió dels nostres pares, per lo que toca á Barcelona, está perduda.

En el mateix tren en que sortiren cap á Madrid els senyors Corominas, Carner y altres diputats solidaris, s' hi embarcá també 'l Sr. Sol y Ortega, senador per... Romanones.

Als primers aná á despedirlos un bon aplech d' amichs entusiastas: en cambi el segón marxá *sol* com el seu apellido.

Bé es veritat que á l' hora en que marxa l' express de Madrid ja el *Sol* se 'n ha anat á la posta. Pero no 'l *Sol* de *Sol*-idaritat, que aquest brilla sempre.

Crónica local.

Camp de batalla: el Passeig de Gracia. Armas: dos bastons. Contendents: dos senyors aspirants al càrrech de jutjes municipals.

Qüestió, no de faldillas sino de toga, ja que la rivalitat per vestirla y administrar justicia, fou lo que 'ls hi encengué la sanch y posá en moviment el batán ab que 's donaren la gran pallissa del sigle.

Ab tot aixó hi ha guanyat el sombrero que 'ls hi ha recompost els barrets, l' apotecari que ausiliá als dos valents, y un servidor de vostés que ha trobat assumpto per trassar aquesta petita nota.

* * *

Ara no falta sino que, en vista d' uns exercicis d' oposició tan contundents, sia adjudicada la plassa ab qui dels dos haja donat més probas de suficiencia en la esgrima de bastó.

Que no en va l' insignia d' un jutje municipal es la vara.

Un amich meu, que aquests últims días ha estat á París, m' ha explicat lo següent:

En un teatro 's representa un' obra cómica d' assumpto espanyol. Un francés corteja á la protagonista, y ella 's nega á escoltarlo, pretextant que té promesa la seva blanca má... ¿á qui dirían? A D. Rodríguez, torreador de Barcelona!

En el curs de la representació s' anomena més de un cop á D. Alfonso XIII. Y tots els personatjes en senyal de reverencia s' alsan molt seriosos, fan sonar un *requetet-xech* de castanyolas y 's tornan á assentar.

Els espectadors troban molt *comme il faut*, aquest rasgo de color local.

Días enrera la *Gaceta xina* embestia furienta contra 'l Tribunal que ha presidit las oposicions á la plassa de Jefe de la Policía Urbana, alabant en gran manera al Sr. Jiménez, que com individuo del mateix, se negá á suscriure l' acort de la majoria y formulá una enérgica protesta contra 'l fallo adjudicant la plassa al Sr. Quero.

Pero com resulta qu' entre 'ls que votaren al Sr. Quero s' hi conta 'l famós Valentí y Camp, de aquí que á n' ell, li alcanzi la part més formidable de la pallissa de la *Gaceta xina*.

Ja ho veu el *eminente sociólogo*: no 's pot ser sabi per cap diner. ¿De que li serveix la seva gran autoritat intelectual, si fins els mateixos lerrouxistas ja 'l rebregan?

Dilluns se va firmar l' escriptura adjudicant la realisació de las obras de reforma, al *Banco Hispano-Colonial*.

Las firmas van posarse ab plomas d' or.

Un dels concurrents digué:

—Mes val escriurelas ab una ploma d' or que no pas ab una ploma d' aygua.

* * *

—¿Y si las obras tardan á comensar?—preguntava un periodista impacient.

Y un regidor li va respondre:

—Ara ray, podrém esperar cómodament assentats en el *Banch Hispano colonial*.

En Lerroux ha sigut condemnat á dos anys y quatre mesos de presidi correccional, ab motiu de un article traduhit del portugués publicat en un cert periódich, del qual ell, quan encare era diputat, apareixia com á director.

De manera que la culpa de aquest contratemps la tenen els electors de Barcelona, que al derrotarlo en las últimas eleccions generals, el van deixar sense 'l presservatfu de la inviolabilitat parlamentaria.

* * *

Nosaltres diríam que sentím molt la condemna, si no temessim—com á algú altre li ha succehit—que fos mal agrahida y befada aquesta mostra de companyerisme periodístich.

Els rebufos intempestíus de la *Gaceta xina* han donat forsa fins á cert punt á la creencia de alguns que suposan qu' en Lerroux s' ha fet venir bé lo de la denuncia y subsegüent condemna pera poder sortir de Barcelona en una forma més ayrosa que si l' haguessin tret de qualsevol altra manera.

Y ara no s' irriti contra 'ls que pensan aixís: ell atribu-hí á una farsa solidaria 'l crim d' Hostafranchs, y de farsas n' ha fet sempre tantas, que bé es verossímil creure que una més ó menos no li ha de venir d' aquí.

Per comprar set caballs destinats a la guardia municipal montada han fet un viatge a Valencia a expensas de la Pubilla la friolera de cinch comisionats: el Comandant del *cuerpo*, un veterinari del Ajuntament, y tres ilustres regidors: els Srs. Puig y Alfonso, Fuster y Valentí y Camp. Ja ho veuen, hasta 'l sabi de la casa.

Perque, segons sembla, la compra de caballs exigeix una dossis molt gran de ciencia sociológica.

Ab motiu de aquest viatge, 'l Sr. Fuster y 'l Sr. Valentí y Camp escriuran un llibre, que serà editat pel senyor Puig y Alfonso. Perque hi han sucessos—y aquest es un d'ells—que mereixen passar a la posteritat.

Frederich Mistral, l' excels poeta, pare de *Mireya*, encare que 's troba plè de salut y gosant de una juvenesa indestructible s' ha fet fer la sepultura, en el cementiri de Maillane, el seu poblet nadiu.

El poeta ha volgut fer com las cucas de seda, que quan més vida tenen, es quan més activament elaboran el capoll en que han de restar enterradas.

Aquellas cucas de seda qu' ell immortalisà, en un dels cants de sa *Mireya*, aquell comensa aixís:

«Canteu, canteu, cucayres bellas.»

Se queixa la *Gaceta xina* de que la cabalgata de la *Casa del Pueblo* que vá sortir diumenge a postular pels inundats de Málaga, vaja fer tan poch diners.

Y aixó, francament, es queixarse per vici.

¿Qui es que no sab a Barcelona, que dels diners que passen per las mans de D. Prudencio, ja may mes se 'n dona comptes a ningú? ¿Y com volen ells que ningú confihi un céntim a n' aquest home guardiola, que s' ho guarda tot!

Es molt natural que respecte a n' aquesta guardiola tothom tingui mes ganas de trencarla, que d' omplirla.

A la Diputació provincial s' ha romput l' armonía entre 'ls representants de la Provincia a causa de la cobertura dels Mossos d' Esquadra.

Hi ha qui té 'l tarot que usan desde temps immemorial per una prenda incómoda y anacrónica. Hi ha, en cambi, qui 'l venera com un símbol tradicional, fins arribar a creure que suprimintli la xameneya, desapareix el Mosso d' Esquadra.

Troba, per consegüent, no pocas dificultats l' adopció de una gorra ab visera y galó vermell, semblant a la dels guarda-boscós, en substitució del barret de copa. Alló de que 'ls Mossos d' Esquadra *vagin de gorra* no ho poden admetre certs esperits austers, enemichs de las paraulas de doble sentit.

Un catalanista partía la qüestió en aquesta forma:

—Ni barret, ni gorra: barretina.

S' acosta 'l día 20, fetxa en que caduca la facultat de adquirir las cédulas personals, voluntariamente, es a dir: sense recárrechs. Y com l' expendició de las mateixas s' ha fet en condicions tan engorrosas, en un local insuficient, y acumulant un número immens de dificultats, se calcula que las dos terceras parts dels barcelonins no han pogut adquirirla.

Aixó es lo que devía voler l' arrendatari, gran devot de Sant Joseph, a qui ha erigit en patró seu contra 'ls des-cuydats. Ara veuran com agafa la vara del sant y 'ls balda.

L' altre día aquest célebre arrendatari va tenir qüestions ab el Sr. Gómez del Castillo, secretari del Ajuntament, perque pretenía, qu' ell en persona, pera treure la cédula, anés a fer qua en la seva oficina. Pero 'l Sr. Gómez li va fer entendre qu' ell era cap y no qua, y 'l senyor Febrer y Sistachs se 'n aná irritat de la Casa Gran trayent foch pels queixals y jurant revenjarse.

¿No hi haurá ningú que s' encarregui de recordar a n' aquest busca-rahóns y cassa-apremis, que las cédulas personals devían ser passadas a domicili? ¿No hi haurá ningú que s' encarregui de ferli entendre que no tots els apremis cauhen pel *Febrer*, y que 'ls goluts, quan encenen massa 'l foch, se creman?

Acaba de morir a Italia el compositor Romualdo Marenco, qu' en la seva especialitat no tenía rival.

Obras sevas son una multitud de balls de gran especta-

«DE ORDEN DE LA AUTORIDAD...»

—Noya, aquest governador es pitjor que la sogra. ¡Té!... Ara no vol que ballém més.

EN MEMENTO PLEGA

—Vara mía, en este mundo
nunca la dicha es completa.
¡También pa tí llegó la hora
de cortarte la coleta!

cle, entre 'ls quals recordém l' *Excelsior*, que 's passejà triomfalment pel mon enter. Aquí á Barcelona fou posat durant l' Exposició del 88, ab tanta espléndides que semblava un complement de la mateixa.

Pero, caballers, ¿no havíam quedat en que 'l redactor jefe de la *Gaceta del Celeste Imperio* era D. Emiliano?

Llegeixin lo que diu un periódich de Buenos Ayres:

«Es nuestro huésped desde hace algunos días el periodista don Venancio Serrano Clavero, Jefe de redacción de *El Progreso*, de Barcelona.»

¿Oóm s' explica aixó?

¿Es que 'l periódich argentí ha entés malament lo que li ha dit don Venancio?

¿Es que 'l senyor Clavero, pera donarse llustre, ha clavet allí alguna bola?

¿Es que 'l que fins ara ens ha vingut mistificant es don Emiliano?

El dupte ens mata y la cosa
convé que quedi aclarida.
¿Quí es, del referit terceto,
el que ha inventat la mentida?

Reparin, reparin quínas relliscadas pega don Alejandro desde que la Solidaritat va untarli las sabatas de sabó moll:
«Cuando don Cándido Nocedal pedía la quema de los conventos, un ojo certero hubiera adivinado en él al futuro reaccionario...»

Escolti; y quan el que demana aquesta quema es l' ex-emperador, un ojo certero ¿que hi ha d' endavinar en ell?

Un' altra confessió del defensor del obrero:

«El dinero de América no da más de sí.»

¿Qué vol dir ab aquesta sortida? ¿Que ja se l' ha gastat tot... en lo que le ha dado la gana?

«No da más de sí...»

¡Ah! Ja hi caych.

Aixó vol dir que lo que ara, en qüestió de diners, dona de sí son els festivals populares y las cuestaciones á favor de los damnificados per las inundacions de Málaga.

¡Formigueta!

Pregunta *El País*, de Madrit, si «los republicanos que están con los carlistas son los mismos que hablaban de descatonizar á España.»

Sí, senyor: son els mateixos.

Y ara, pregunta per pregunta.

Aquest senyor Sol y Ortega, senador lerrouxista per... en Romanones, ¿es aquell mateix Sol que en un manifest electoral criticava la expulsión dels jesuítas, feta en virtud de la rahó d' Estat, origen—segons ell—de todos los despotismos y manantial de todas las tiranías, y que després anyadía que las órdenes monásticas son ante todo y sobre todo una manifestación, un producto de la sociedad en que vivimos?

¿Es aquest aquell mateix Sol?

Tots els diaris de Barcelona han parlat sense amagar cap detall de la sentencia de que, per un delict de imprenta, ha sigut objecte en Lerroux.

Tots, menos *El Liberal* dels infundis, que tement potser molestar al seu jefe, va donar compte del succés en aquesta misteriosa forma:

«En méritos del juicio oral celebrado anteayer... contra A. L., se ha dictado sentencia...» etc., etc.

¡A. L.!... ¡Dugas tristas iniciales!

¡L' ex-emperador dels Josepets rebaixat á la categoría de mocador de butxaca!

¿Se 'n recordan d' aquell jove que quan l' anada dels solidaris á Valencia sigué detingut, acusat per algú d' haver cridat ¡Viva Catalunya libre!

Donchs, vista aquest día la causa per aquell motiu entaulada, el tribunal ha absolt lliurement al processat, declarant las costas d' ofici.

¿Qué dirá ara *El Progreso* que aquells días, agafant per pretext aquest infundi, va armar tant rebombori?

Pot tornar á repetir alló: *La verdad está en marcha.*

Xascarrillo de postres:

En uns exámens de la Normal de Mestras:

—Vamos á veure, senyoreta,—pregunta l' examinador—cítins alguns cetáceos.

La alumna, qu' es una noya seca com un bacallá, s' pertorba y no respón paraula.

—Vaja, pensi una mica,—afegeix el professor per animarla—en la cotilla ¿qué hi porta?

La nena tota avergonyida:—Cotó fluix.

NOTA DE CASA

Ab un interessant concert vocal y instrumental, tingué lloch el passat dissapte en l' Ateneo Autonomista del districte VII la inauguració del curs.

Antoni López, editor, Rambla del Mitj, 20

Imprempta LA CAMPANA y LA ESQUELLA, Olm, 8
Tinta Ch. Lorilleux y C.^a

Antoni López, editor, Rambla del Mitj, número 20, Llibreria Espanyola, Barcelona. Correu: Apartat número 2

Dentro de breves días
APARECERÁ

EL AÑO EN LA MANO

Almanaque-enciclopedia de la vida práctica

EL AÑO EN LA MANO

Será completamente original.

Será el mejor impreso.

Será el que tendrá más grabados.

Será el único que dará regalos verdad.

Será el que contendrá mayor número de páginas, de todos sus similares.

EL AÑO EN LA MANO

se venderá á los siguientes

PRECIOS: { Encuadernado en cartón, con cubierta á varios colores. Ptas. 1'50
 { Encuadernación de lujo, oro y relieve. » 2

Dentro de breves días

APARECERÁ

Está molt adelantada la impressió del

Almanach
 DE LA
ESQUELLA
 DE LA
TORRATXA

PODEN NOSTRES CORRESPONSALS FORMULAR LA DEMANDA

NOTA.—Tothom que vulga adquirir qualsevol de ditas obras, remetent l' import en libransas del Giro Mútuo ó bé en sellos de franqueig al editor Antoni López, Rambla del Mitj, 20, Barcelona, la rebrá á volta de correu, franca de ports. No responém d' extravíos, si no 's remet ademés un ral pera certifiat. Als corresponsals se 'ls otorgan rebaixas.

EL CANTAR DE DON PRUDENCIO

Las desgracias traen fiestas,
las fiestas traen parné

y el parné bien manejado...
creo que me entiende V.